

چکیده:

در این تحقیق روندهای مدیریتی پرورش گاو میش در شمال غرب ایران (آذربایجان غربی) مورد بررسی قرار گرفت. که در این مطالعه ۱۰۰ پرورش دهنده گاو میش در ۲۸ روستا از روستاهای آذربایجان غربی (سه ناحیه مهم پرورش) مورد بررسی قرار گرفتند سپس پرسش نامه های تکمیل شده مورد آنالیز و بررسی قرار گرفتند. به طور کلی نتایج بدست آمده حاکی از یک تمایل مثبت به اشاعه و پرورش گاو میش (۶۱٪) است. اما با وجود رغبت زیاد پرورش دهندگان برای پرورش گاو میش، طی ۱۰ سال گذشته تعداد گاو میش های بیشتر آنها (۸۰٪) رو به کاهش بوده است. نحوه اداره دامداری بیشتر (۴۰٪) خانوادگی و تمام وقت بود و اکثر دامداران (۹۰٪) از تجربه شخصی خودشان جهت فرمولاسیون و مدیریت تغذیه استفاده می کرده اند. همچنین بیشتر پرورش دهندگان اظهار داشتند که مشکلی در خصوص فروش شیر و گوشت دام ندارند.

ثریا واحدی* ۱، تیمور تنها قزلی ۲، حمیدرضا میرزائی ۳، احد گل قاسم قره باغ ۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته علوم دامی
۲- رئیس دانشگاه پیام نور واحد پردیس
۳- رئیس کنفراس بین المللی
۴- عضو هیئت علمی دانشگاه جامع پیام نور آذربایجان غربی
So.Vahedi1371@Gmail.Com: نویسنده مسئول*

کلمات کلیدی: گاو میش، آذربایجان غربی، مدیریت، پرورش

(تاریخ دریافت ۹۴/۹/۲۰؛ تاریخ پذیرش ۹۴/۱۰/۱۱)

مقدمه

گاو میش دام اصلی و بومی آسیا بوده که به واسطه تولیدات باارزش خود نقش بسزایی در اقتصاد روستاییان و پرورش دهندگان ایفا می کند، این دام با ویژگی های منحصر به فرد خود یعنی استفاده از منابع غذایی کم ارزش، قدرت بالای سازگاری با محیط اطراف و مقاومت به بیماری ها و نیز تولیدات گوشت و شیر باارزش در مقایسه با سایر دامها باعث شده که به عنوان یک نماد تحسین برانگیز در بین دامها بخصوص در سالهای اخیر قرار گیرد. در این میان آذربایجان غربی با دارا بودن منابع غنی تولید مواد غذایی قابل استفاده برای گاو میش از قبیل مزارع وسیع نباتات علوفه ای، مراتع و چمنزارها، چراگاه های مناسب و آبهای جاری در سطح استان، محصولات فرعی کارخانجات میوه و از طرفی برخوردار بودن از دامداران با تجربه و علاقه مند به پرورش گاو میش، مهم ترین استان در جهت پرورش این دام بوده و با داشتن حدود ۱۵۹ هزار راس گاو میش، مرتبه نخست کشوری را به لحاظ جمعیت به خود اختصاص داده است. هدف از انجام این تحقیق بررسی وضعیت پرورش گاو میش در شرایط روستایی آذربایجان غربی است.

مواد و روش ها

در این تحقیق وضعیت پرورش گاو میش در شرایط روستایی و سنتی آذربایجان غربی مورد بررسی قرار گرفت. ابزار جمع آوری داده ها با توجه به هدف تحقیق پرسشنامه های تکمیل شده توسط پرورش دهندگان گاو میش در سه ناحیه مهم پرورش (مهاباد و میاندوآب - نغده و محمد یار و سردشت و پیرانشهر) بود که نتایج بدست آمده بعد از جمع آوری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج و بحث

نتایج مشخصات و صفات مدیریتی در بین گاو میش داران مورد تحقیق در جدول شماره ۱ نشان داده شده است. نحوه اداره دامداری بیشتر خانوادگی و تمام وقت (۴۰٪) - پاره وقت (۳۴٪) و شخصا تمام وقت (۸٪)، پاره وقت (۵٪) و یا کارگر بصورت پاره وقت (۱۰٪) و تمام وقت (۳٪) بود. دلایل عمده گرایش مثبت به توسعه پرورش گاو میش داری عمدتاً بالا بودن کیفیت محصولات (۲۸٪) و سودآور بودن گاو میش (۱۹٪)، علاقه (۹٪) بوده است. مقایسه نتایج بدست آمده با نتایج گل قاسم و همکاران (۲۰۱۰) نشان داد که فاکتور علاقه مندی پایین تر از رقم گزارش شده ایشان بود اما فاکتورهای درآمد و کیفیت تولیدات با گزارش آنها هم سویی داشت. همچنین دلایل عدم تمایل به پرورش گاو میش (۳۹٪) در بیشتر موارد مشکل مالی (۱۰٪)، درآمد کم محصولات (۹٪)، کمبود آب و مرتع (۳٪) و سایر موارد (۱۷٪) بود. بیشتر پرورش دهندگان اظهار داشتند که مشکلی در خصوص فروش شیر (۶۹٪) و گوشت (۹۲٪) ندارند که این نتایج با گزارشات گل قاسم و همکاران (۲۰۱۰) هم خوانی نداشت. در کل نتایج بدست آمده حاکی از این امر هستند که در صورت فراهم بودن امکانات اقتصادی و کاهش مشکلات مربوط به مراتع و تامین علوفه، تمایل زیادی به توسعه این حرفه در میان گاو میش داران روستایی آذربایجان غربی وجود دارد.

منابع

A., Gh Gharebagh, Pirmohammadi, R., And Manafi Azar, Q., 2010 Breeding of Buffaloes in West Azarbaijan of Iran. I. Management. Proceeding of The 7th World Buffalo Congress 20-23 October, 2004, Makati City, Philippines. Pp, 534-537

1) Pirmohammadi, R., Amini Jabalkandi, G., And Mohsen Pour Azari, A., 2006. Determination of Male Buffalo Calves Production Rural Conditions and Restricted Feeding in West Azarbaijan, Iran. Proceeding of The 5th Asian Buffalo Congress, 18-22 April, 2006, Nanning, China. Pp, 465-471.

2) Sarhaddi, F, Asadzadeh, N., Aghashahi, A.R., And Gharadaghi, A.A., 2006. Buffalo Farming in Iran. Proceeding of The 5th Asian Buffalo Congress, 18-22 April, 2006, Nanning, China. Pp, 538-541.

3) Subhan Qureshi, M., Siddique Ali, M., Amir Saeed., Parviz Shah., Habibullah. Q., And Saadullah Gan., 2004. Conception Rate of Dairy Buffaloes Under Various Timings of Insemination and Reproductive Management Conditions. Proceeding of The 7th World Buffalo Congress, 20-23 October, 2004, Makati City, Philippines. Pp, 596-603.

4) UNDP (1998). The Water Buffalo: A Gentle Farm Animal, Working in The Islamic Republic of Iran; FAO.

کاراکتر	ایتم	فراوانی (%)
هدف پرورش گاومیش	کیفیت محصول	28
	علاقه	9
	درآمد	19
	نبودن شغل دیگر	9
	سایر	35
پرورش گاومیش بعنوان شغل	اصلی	11
	فرعی	89
مدیریت گاومیش	شخصی تمام وقت	8
	شخصی پاره وقت	5
	خانوادگی تمام وقت	40
	خانوادگی پاره وقت	3
	کارگر تمام وقت	34
تمایل به گسترش	کارتگر پاره وقت	10
	مثبت منفی	61 39

جدول ۱. فراوانی صفات مدیریتی در بین گاومیش داران مورد تحقیق

کاراکتر	ایتم	فراوانی (%)
مشکل فروش	مثبت	8
	منفی	92
محل فروش	کشور گاه	6
	محل دامداری	28
	بازار دام	66

جدول ۲. کاراکترهای مدیریتی فروش گوشت

کاراکتر	ایتم	فراوانی (%)
مشکل فروش	مثبت	31
	منفی	69
نوع فروش	خام	16
	فراوری شده	75
	مصرف شخصی	9
محل فروش	مراکز جمع آوری	46
	واسطه	20
	شخصی	9
	کارخانه	0

جدول ۳. فراوانی کاراکترهای مدیریتی فروش شیر

کاراکتر	ایتم	فراوانی (%)
مشکلات فروش شیر (31%)	قیمت بالا برای مصرف کننده	3
	عدم کنترل کیفیت	10
	حمل و نقل	4
	سایر	14